

YLEISET OHJEET KUNNAN TIEDOTTAMISEN PERIAATTEISTA

Hyväksytty kunnanhallituksessa 1.6.1998 § 213

Voimaantulo 1.7.1998

1 § Soveltamisala

Näitä tiedotusohjeita sovelletaan tiedotettaessa Taivalkosken kunnan viranomaisissa vireillä olevista asioista ja ko. viranomaisten päätöksistä sekä tiedotettaessa erityistilanteissa ja poikkeusoloissa. Lisäksi ohjeita sovelletaan kunnan markkinointiviestinnässä. Ohjeet perustuvat 1.7.1995 voimaan tulleeseen kuntalakiin ja 1.1.1997 voimaan tulleeseen Taivalkosken kunnan hallintosääntöön.

Kuntalaki 29 §

Kunnan on tiedotettava asukkailleen kunnassa vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Kunnan on laadittava tarvittaessa katsauksia kunnan palveluja, taloutta, ympäristönsuojelua ja maankäyttöä koskevista asioista. Asukkaille on myös tiedotettava, millä tavoin asioista voi esittää kysymyksiä ja mielipiteitä valmistelijoille ja päättäjille.

Milloin kunnan tehtävä on annettu yhteisön tai säätiön hoidettavaksi, kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta.

Hallintosääntö 42 §

Kunnan tiedottamista johtaa kunnanhallitus, joka hyväksyy yleiset ohjeet kunnan tiedottamisen periaatteista ja päättää tiedottamisesta vastaavista kunnan viranhaltijoista.

2 § Valmisteluvaiheen tiedottaminen

Tiedottamisesta vastaaviksi määrättyjen viranhaltijoiden tulee huolehtia toimielinten päätösten mukaisesti esityslistojen saattamisesta tiedotusvälineiden ja kuntalaisten saataville. Tällöin on huolehdittava, etteivät erityislainsäädännön salassa pidettäviksi määräämät mm. yksityishenkilöitä koskevat asiat pääse julkisuuteen. Valtuuston osalta ei kuitenkaan tarvita erillistä päätöstä, koska valtuuston esityslistat ovat julkisia, lukuun ottamatta asioita, jotka erityislainsäädännössä on määrätty salassa pidettäviksi. Salassa pidettävät asiat on poistettava esityslistoista ennen niiden lähettämistä tiedotusvälineille.

Valmisteluvaiheessa tapahtuvaan tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tällöin on otettava huomioon sekä hallintomenettelylain 13 § että kuntalain 29 §. Hallintomenettelylain 13 § on menettelytapasäännös. Kuntalain 29 § ei ole menettelytapasäännös eli ei päätöksentekoa rasittava virhe, mutta kuitenkin erittäin tärkeä.

Asian valmisteluvaiheessa ao. toimielimen ja toimielimen tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan tulee valita asian kannalta sopivin tiedottamistapa (esim. lehtiuutisointi, yleisötilaisuudet, kotitalouksille jaettavat tiedotteet).

Ao. toimielinten ja niiden tiedottamisesta vastaaviksi viranhaltijoiksi määrättyjen on laadittava kuntalain 29 §:ssä tarkoitettuja katsauksia aina silloin, kun esim. palvelujen tarjonnassa, maankäytössä (ei tarkoita kaavoituskatsausta, joka rakennuslain mukaan on laadittava vuosittain) tai taloudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia, jotka koskevat kaikkia kuntalaisia tai suurta osaa kuntalaisista.

Viranhakuun liittyvässä tiedottamisessa on huomattava, että jokaisella, joka haluaa, on oikeus saada tiedot kaikista hakijoista (siis myös niistä hakijoista, jotka ovat toivoneet, että heidän nimeään ei anneta julkisuuteen) lukuun ottamatta lääkärintodistusta, mikäli sellainen on liitettyä hakemusasiakirjoihin. Tiedotusvälineille voidaan siis lähettää yhdistelmä kaikista hakijoista, mutta samalla on kerrottava, ketkä hakijoista eivät ole halunneet nimeään julkisuuteen.

3 § Kokoustiedottaminen

Kuntalain mukaan valtuuston kokoukset ovat julkisia, ellei valtuusto jonkin asian osalta toisin päättä. Muiden toimielinten kokoukset eivät ole julkisia, ellei toimielin päättä pitää jotakin kokoustaan julkisesti tai käsitellä jotakin asiaa julkisesti.

Toimielinten päätökset ovat julkisia, lukuun ottamatta päätöksiä asioista, jotka erityislaeissa on määrätty salassa pidettäviksi. Julkisista päätöksistä tiedotetaan tiedotusvälineille välittömästi. Samalla on syytä tiedottaa myös äänestyksistä, eriävistä mielipiteistä, asioiden pöydälle panosta sekä muista asian käsittelyn kannalta merkittävistä tapahtumista. Suljetun kokouksen keskusteluista ei kuitenkaan tiedoteta.

Toimielinten tekemistä päätöksistä tiedottaa ko. toimielimen tiedottamisesta vastaavaksi määrätty viranhaltija. Tiedottamisesta vastaavan viranhaltijan yhteiskunnalliset näkemykset eivät saa vaikuttaa kunnan tiedotustoimintaan. Mikäli tiedotettavasta asiasta päättää myöhemmin valtuusto tai kunnanhallitus, on tärkeää korostaa, että tässä vaiheessa kyse on valmisteluvaiheen kannanotosta.

4 § Tiedotusvälineiden palvelu

Tiedotusvälineille annettavan palvelun tulee olla aktiivista, nopeaa ja luotettavaa. Tiedotusvälineille tulee antaa niiden tarvitsemia tietoja ja yhteydenottopyyntöihin on vastattava ilman aiheetonta viivytyä. Myös kielteisistä asioista on tiedotettava, jos niillä on yleistä merkitystä.

Tiedotusvälineitä on kohdeltava tasapuolisesti. Tasapuolisuus edellyttää, että tiedot annetaan samanaikaisesti ja samansisältöisinä kaikille tiedotusvälineille. Etuoikeus uutisen käyttöön on sillä tiedotusvälineellä, joka on itse havainnut uutisaiheen. Useamman tiedotusvälineen oma-aloitteisiin kyselyihin samasta asiasta on kuitenkin vastattava. Tiedotusvälineiden esittämä kritiikki ei saa vaikuttaa niiden tasapuoliseen kohteluun. Tiedotusvälineissä mahdollisesti esiintyvät merkittävät virheet tai harhaanjohtavat tiedot on kuitenkin syytä oikaista.

5 § Tiedotusvalmiuksien kehittäminen

Tiedotuksessa tulee noudattaa poliittista, alueellista ja kielellistä tasapuolisuutta. Tiedotus on pyrittävä kohdentamaan niin, että tieto tavoittaa mahdollisimman hyvin sitä tarvitsevat. Erityisen tärkeää tämä on palveluista ja etuisuuksista tiedotettaessa tai jos asia merkitsee huomattavaa muutosta nykytilanteeseen. Tällöin on kiinnitettävä erikseen huomiota niihin kuntalaisiin, joilla esimerkiksi näkö- tai kuulovamman tai liikuntaesteen vuoksi on vaikeuksia vastaanottaa ja hankkia tarvitsemiaan tietoja.

Tiedottamisessa on käytettävä selkeää yleiskieltä. Tiedot tulee antaa ymmärrettävässä muodossa yhteyksiinsä liitettynä. Tiedottamisessa tulee ottaa huomioon tietosuojasäännökset ja oman alan erityislainsäädännön tiedotus- ja salassapitomääräykset.

Tiedotusvalmiuksia ja käytössä olevaa tietotekniikkaa on pyrittävä jatkuvasti kehittämään. On kuitenkin muistettava, ettei uusien tietotekniikka tavoita läheskään kaikkia kuntalaisia eikä siten voi korvata perinteisiä tiedotuskeinoja.

6 § Sisäinen tiedottaminen

Sisäinen tiedottaminen voi olla suullista, kirjallista, sähköistä, työpaikka- ja henkilöstökokouksia sekä erilaisia tiedotteita tai tiedotuslehtiä. Atk-tietoverkkoa käytetään niin paljon kuin se kulloinkin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Kulloisessakin tilanteessa valitaan sellainen tiedottamistapa, että tieto parhaiten saavuttaa ne, joita asia koskee.

Sisäiseen tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota henkilöstöä koskevissa asioissa jo valmisteluvaiheessa.

7 § Kunnan markkinointi

Markkinointiviestinnän keskeisimpiä tavoitteita ovat kunnan ja sen palvelujen tunnetuksi tekeminen, asenteisiin vaikuttaminen, elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksien tukeminen sekä matkailun edistäminen. Mikäli markkinoinnin tueksi tarvitaan maksettua mainontaa, on sen tavoitteet ja kohderyhmät harkittava tarkkaan.

Visuaalinen ilme sisältää kaiken sen, mitä kunnasta näkyy ulospäin aina painotuotteista ympäristönhoitoon. Asiakirjoja, kirjelmiä, tiedotteita ja Internet -kotisivuja laadittaessa on kiinnitettävä huomiota ulkoasuun. Asiakirjojen laadinnassa on lisäksi noudatettava niiden laadinnasta mahdollisesti annettuja yleisohjeita.

8 § Tiedottaminen erityistilanteissa ja poikkeusoloissa

Tiedottamista vaativia erityistilanteita ovat esimerkiksi häiriöt kunnallisteknisissä palveluissa ja muissa keskeisissä peruspalveluissa, työtaistelutilanteet ja niiden uhka.

Onnettomuustilanteessa tiedotusvastuu kuuluu pelastustöitä johtavalle viranomaiselle. Laajoista kaukolämpö- ja vesikatkoksisista on tiedotettava aluehälytyskeskukselle, joka tarvittaessa tiedottaa asiasta yleisölle ja tiedotusvälineille. Muista peruspalvelujen häiriöistä tiedottaa asianomainen hallintokunta. Erityistilanteesta on viipymättä ilmoitettava kunnanjohtajalle.

Tiedonvälityksen on oltava nopeaa ja asiallista. Kriisialueen asukkaiden ja perheenjäsenten tiedonsaannista samoin kuin tiedotusvälineiden palvelusta on huolehdittava. Koska myös pienemmät tulipalot, liikenneonnettomuudet ym. herättävät yleistä mielenkiintoa, on pelastustöistä vastaavan viranomaisen syytä tiedottaa niistä tiedotusvälineille.

Valmiuslain ja puolustustilalain mukaiset poikkeusolot tulevat voimaan valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Valtioneuvoston kanslian 1.4.1994 antaman ohjeen mukaan kunta tiedottaa poikkeusoloissakin oman toimialansa asioista. Tiedontarpeen kasvaessa kunnan tiedotusta tulee tehostaa. Kunnan tiedotuksella on varmistettava, että eri viranomaisten antamat tiedot ja määräykset välittyvät kunnan alueelle. Kunnan tiedotuksessa on otettava huomioon yhteistoiminta lääninhallituksen, naapurikuntien, paikallisten sotilasviranomaisten sekä muiden alue- ja paikallishallintoviranomaisten kanssa. Tiedotus toimii poikkeusolojen johtokeskuksessa. Tiedotusvastaava kuuluu poikkeusolojen johtoryhmään. Jos tiedotusvälineiden normaali toiminta keskeytyy, kunnan tulee tiedottaa suoraan kuntalaisille. Tiedottamisesta poikkeusoloissa on ohjeet kunnan valmiussuunnitelmassa poikkeusolojen varalta.

9 § Voimaantulo

Nämä ohjeet tulevat voimaan 1.7.1998. Näillä ohjeilla kumotaan kunnanhallituksen päätöksellä 28.7.1986 § 654 hyväksytty Taivalkosken kunnan tiedotustoimintaa koskeva toimintaohje.